

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt II. Quid sit paupertas, & an sit virtus?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Proprij
absolute
sumpti
diviso.

fructum, & usum juris, & quodlibet aliud jus, si esse potest, quod sit jus politicum, & civile. Quod magis constabit ex notabili sequenti.

Deinde proprium absolute sumptum est duplex, ut optime advertit Navarrus *Comment. 1. de Regularibus n. 15.* Primum quidem proprium dicitur quoad Dominium, & proprietatem, vel quasi dominium: vel quoad veram possessionem, vel quoad usumfructum vel usum, praesertim quatenus sunt jura. Et hujus generis proprii, soli homines liberi sunt capaces suo nomine, quia hi solum sunt capaces domini. Aliud est proprium quoad detentionem, & usum, administrationem, & possessionem facti tantum, cujus sunt capaces etiam servi; quod proprium in rigore proprium non est; sed tantum per quandam analogiam proprium dicitur. Et hoc est, quod supra dicebamus appellari usum facti.

§. V.

De Peculio.

Sive peculium à parva pecunia, ut Lambynus, & alii volunt; sive à pecore, ut Festus Pompeius, & communis sententia tenet, dicitur: illud est certum in jure, peculium appellari, quod filiusfamilias vel servus habet separatim à bonis paternis, vel dominicis. Ut manifestè probatur ex *l. depositi §. peculium, junctâ l. sequenti, ff. de peculio.* In quo etiam sensu hoc nomen peculium explicatant Bryfonius, Orthomanus, & Berrutius *Lib. 14. de verborum significatione, verbo peculium;* & Duarenus *ad tit. de pecunia, Cap. 1.* cum aliis, quos retulit Caldas in *l. si curatorem, verbo lasti n. 89. Cap. dein integ. restituit.*

Peculium etiam variis nominibus solet nuncupari, prout varia, & diversa solet esse causa, & occasio acquisitionis. Nam aut filiusfamilias acquirit ex patrimonio patris, & dicitur *peculium profectitium*, aut occasione militiae armatae, & appellatur *castrense*, aut militiae togatae, & palatinae & dicitur *quasi castrense*. Aut acquirit aliunde, hoc est, nec occasione militiae armatae, sive togatae, nec ex substantia patris, & appellatur *adventitium*, ut communiter explicant Juristae in *l. cum oportet. C. de bonis qua liberis*, ubi Accursius verb. *exceptis.* & Glossa in *Republica ff. de peculio.*

Praeterea peculium latiori significatione dicitur, quasi parva pecunia (Hispanicè *hazenducla* o *pegujar*) ut optime notat Fornerius in *l. paterfamilias 182. de verb. sig. ff. & colligit Navarrus Comment. 1. de Regul. n. 14. ex Cap. totum 1. q. 3. & ex l. peculium ff. de pecul.* Ac denique peculium etiam sumitur pro bonis, in quibus quis habet dominium ut patet ex *l. cogi. ff. ad Trebell.* ubi peculium sumitur pro patrimonio, cujus habet dominium pater.

Peculium igitur de quo infra discendum est, etiam translaticè sumitur pro illis bonis; quae à monacho peculiatim possidentur; quod adhuc subdividi potest. Aliud enim est peculium injustum in jusque possessum, ut cum monachus aliquid possidet sine licentia Abbatis; qua acceptione sumitur in dicto *Cap. monachi*; ubi dicitur. *Qui vero peculium habuerit, nisi ab Abbate fuerit ei pro injuncta administratione permiffum, à commu-*

nione removeatur altaris, & qui in extremis cum peculio inventus fuerit, &c. Peculium enim hac acceptione idem quod proprium: unde jura omnia quae loquuntur de abdicatione proprietatis, exponenda sunt etiam de abdicatione peculii in praedicto sensu.

Aliud est peculium justum, quale est illud, in quo monachus tantum habet administrationem & usum, dependenter tamen à voluntate Praelati. Et appellatur peculium, ex similitudine ad peculium profectitium, ut annoavit Navarrus *Comment. 1. de Regular. n. 14.* Nam sicut filiusfamilias peculium habens profectitium non habet dominium, neque jus aliquid civile; sed tantum administrationem, & negotiationem bonorum patris, cui subest: ut patet ex *l. cum oportet junctâ glossa verb. ex substantia l. de bonis qua liberis.* Sic monachus dicitur habere peculium monasticum, ex eo quod habeat administrationem bonorum monasterii, vel aliqua alia bona suis propriis usibus deputata, dependenter tamen à voluntate Praelati. De quo nos infra latius disseremus.

CAPVT II.

Quid sit paupertas, & an sit virtus?

PAUPERTAS (si nominis Etymologiam consideres) teste Varrone de lingua latina, verbum deductum est à parva pecunia, sive ut alii placet, à parvo lare, & significat carentiam magnae pecuniae. Pecuniae autem appellatione non solum venit pecunia numerata, sed etiam quidquid ea est aestimabile, ut patet ex *Cap. Totum 1. q. 3. & ex l. pecunia de verb. signif. ubi sic dicitur. Pecunia nomine non solum pecunia numerata: sed etiam omnes res tam solum immobilis, & tam corpora, quam jura continentur.* Ubi nota quod etiam jura (puta obligationes, & actiones) pecunia dicuntur, rectè ponderavit Navarrus, ubi sup. cum Glossa in dicto *Cap. totum*, scita paupertas proprie dicitur carentia rerum, jarum, & actionum temporalium usibus humanis necessariorum.

Praeterea observandum est paupertatem esse triplicem, aut enim est paupertas actus, sed non affectus, quae dicitur paupertas *coacta*, sive *necessaria*, quam quis contra suam voluntatem patitur vel incurrit. Alia est paupertas in affectu, sed non in actu, de qua loquitur est Dominus cum dicit: *Nisi quis renuncia veris omnibus quae possidet, non potest meus esse discipulus, & hanc simpliciter, & directe pertinere ad perfectam onem docet D. Tho. 2. 2. q. 184. art. 7. & q. 19. art. 12. ad prim.*

Tertia paupertas est quae utrumque conjungit affectum, & actum scilicet paupertas interior, & exterior, quae nihil aliud est quam velle carere omnibus emolumentis, & subsidiis temporalibus; ita tamen conjunguntur, ut vera perfectio in affectu, instrumentum vero ad perfectionem in ipso actu, & effectu, consistat, ut docet D. Tho. ubi sup. Et haec dicitur paupertas voluntaria, & Evangelica, & hanc Dominus commendavit *Matth. 5.* illis verbis, *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum: Quasi dicat, Beati qui propter DEUM sponte diligunt paupertatem. Ita exponunt hunc locum fere omnes Patres B. Hieronymus, Gregorius, Nylicenus,*

Nylenus, Chromatius, & Anselmus, Lyranus, Abulensis. Cajet. Jansenius, & alii in illum locum *Matth.* Et præterea S. Ambros. in *6. Cap. Luc.* Leo in *Sermon.* de illis verb. Domini *Matth.* 5. Bern. *Serm. 1. de Festo omnium SS.* relati à Belarmino *Tom. 1. Lib. 2. de monachis Cap. 20.* Quibus adde D. Thom. *2. 2. quæst. 14. art. 12.*

De hac etiam paupertate voluntaria accipienda sunt illa verba, quæ Christus Dominus *Matth.* 19. illi juveni diviti respondit, dicens: *Si vis perfectus esse, vade, vende omnia, quæ habes, & da pauperibus.* Et illud, *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te.* Ubi etiam Petrus de hac renunciatione rerum temporalium loquutus est.

Adhuc autem hæc paupertas voluntaria ex parte motivi duplex esse potest: alia quæ ob curiositatem assumitur, qualis fuit Cratis Thebani, de qua S. Hieron. *Epist. 13. ad Paulinum,* & refertur in *Cap. Gloria Episcoporum. 12. qu. 2.* Alia vero quæ renuntiat divitiis temporalibus ob perfectiorem Christi sequelam.

De hac igitur paupertate potest esse dubium an sit laudabilis, de quo non est cur immoremur, plura enim de hoc argumento scripsere nostri temporis Controversarii contra hæreticos. Et nunc sufficit illud testimonium Christi Domini, *Matth.* 5. ubi non utronque paupertatem laudat, sed eam maximè extollit, dum pauperes beatos appellat, & ob pauperem aem illis celorum regna promittit. Gloriosa igitur, & laudabilis est paupertas, cui respondet tam excellens præmium, & tam ampla merces. Et ratione constat, quia secundum rationem rectam operatur, quæ ordinat exteriora bona ad interiora animæ, quæ potiora sunt. Quare qui divitiis abrenuntiat, ut ab impedimentis, & earum sollicitudinibus alienatus liberius vacet vestitatis contemplationi, ut multi etiam philosophi fecerunt, veram laudem mereor.

Quare illud solum dubitari jure potest, an sit paupertas secundum se vera, & specialis virtus: Nam quod sit instrumentum virtutis, & apertissimum ad perfectionem Christianam comparandam recte docuit D. Thom. *2. 2. q. 186. art. 3. & sequenti.* Estque communis consensus Patrum, ut potius laus videretur apud D. Bonavent. in *Apologia paupertatis,* & nostri temporis Controversarios. Solum ergo est difficultas, an hoc instrumentum perfectionis sit ex se virtus, & perfectio. Ratio dubitandi esse potest imprimis auctoritas D. Thom. *Lib. 3. contra Gent. Cap. 133.* ubi ait: *Hoc est commune omnibus exterioribus rebus, quæ in tantum bona sunt, in quantum proficiunt ad virtutem, non autem secundum se ipsas.* Et in *Cap. 34. seq. ad 5.* Sic ait: *Neque divitia, neque paupertas, neque aliquid exteriorum est secundum se hominis bonum, sed solum secundum quod ordinatur ad bonum rationis.*

Insuper ratio probatur, quia si paupertas esset virtus, ejus oppositum, nempe divitiæ, esset vitium, quia virtuti semper vitium contrariatur: constat autem divitiæ per se neque bonas neque malas esse, ut omnes Patres fatentur, ergo neque paupertas erit virtus.

Et confirmatur, quia dargemus aliquas virtutes defecisse Sanctissimos Viros, quales fuerunt Abraham, David, Job, & alii qui divitiis, ac aliis temporalibus rebus abundarunt.

Tertio quia paupertas sæpe à Patribus instrumentum perfectionis appellatur, ut ex Cassiano *Thom. à Iesu Oper. Tom. 1.*

Coll. 1. Cap. 7. probat D. Thom. *2. 2. q. 188. art. 7.* ergo non est perfectio, ac ex consequenti nec virtus.

Quarto quia virtus debet consistere in medio: paupertas vero evangelica extremum libertatis amplectitur, omnia à se abdicando, maxime cum D. Ambros. asserat non esse effundendas opes, sed dispensandas.

Pro contraria parte certius, & verius videtur paupertatem Evangelicam veram esse virtutem. Dixi *paupertatem Evangelicam*, quæ tendit ad Sententiam largitionem, & renuntiationem omnium bonorum, ut expeditius Christum sequamur (Nam *gatur, & paupertatem genericè sumptam, ut communis est modis omnibus paupertatis supradictis, certum est non esse virtutem*) Probat hoc latè D. Bonavent. in *Apologia pauperum in respons. 13. batur, ac part. 1. art. 1.* ubi pro sua sententia adducit B. Hieron. in *Epistola ad Demetriadem, qui traçans illa verba, beati pauperes spiritu.* Sic ait: *Apostolici fastigij est perfectæque virtutis omnia vendere, & pauperibus distribuere: & si levem, & expeditum cum Christo ad caelestia subvolare.* Hæc Hieronym.

Et ut mihi persuadeo, id aperte fatetur D. Thom. *2. 2. q. 152. art. 3. ad 2. & q. 186. art. 3. ad 1.* ubi dum argumento 3. ejusdem art. conatur probare paupertatem non esse virtutem, quia non consistit in medio, sed in extremo, in solutione hujus argumenti docet consistere in medio secundam rectam rationem, ac proinde ex hac parte non deficere à ratione virtutis.

Idem clarè indicat in *solutione ad 6. ejusdem art.* ubi paupertatem Evangelicam appellat actum heroicum elemosynæ, dum ait: *Quod abrenuntiatio propriarum divitiarum comparatur ad elemosynarum largitionem, sicut universale ad particulare, & holocaustum ad sacrificium.*

Ratione prob. 1. Nam ex hoc aliquis actus est virtuosus in quantum per rectam rationem ordinatur ad aliquod bonum honestum; hoc enim fundamento probat D. Thomas *2. 2. quæst. 147. art. 1. & quæst. 152. art. 2. & 3.* jejunium, & virginiam esse virtutem: hoc autem convenit paupertati Evangelicæ, quæ ex se ordinatur ad plurima bona. Primo ad comprimendam cupiditatem, quæ radix est omnium malorum, quæ tollitur per voluntariam paupertatem.

Secundo, in quantum tollit dispensationem rerum exteriorum, & sollicitudinem illarum. Tertio, in quantum offert quis DEO, sive pauperibus omnia bona exteriora. Quia ratione paupertas à D. Thom. dicta *q. 186. art. 7.* dicitur verum instrumentum ad comparandam perfectionem. Quarto, quia paupertate liberius & expeditius à sollicitudine, & rerum temporalium curis abstrahi DEO vacamus. Prodest etiam paupertas, & ex se est instrumentum apertissimum ad alia plurima bona, ut D. Thom. breviter in *Isaiam Cap. 48.* Sub finem frequentibus verbis annotavit.

Paupertas confert multa. 1. Peccatorum recognitionem. 2. Virtutum conservationem, juxta illud: *Pauper gloriatur per disciplinam, & timorem suum.* 3. Cordis quietem, juxta illud: *Sufficiat nobis paupertas nostra, ut divitiis computemus hoc, quod videbamus filium nostrum.* 4. Desiderii impletionem, juxta illud, *Desiderium pauperum exaudivit Dominus.* 5. Divinæ præbet dulcedinis participationem, juxta illud, *Parasti in dulcedine tua*

IESU
 Spirit.
 II
 II

Adducuntur argumenta pro parte negativa.

Plurima confert bona paupertas.

pauperi DEVS. 6. Exaltationem, juxta illud, sufficiens de pulvere egenum. 7. Cælestem hereditatem, juxta illud, Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum. Quæ omnia bona ad quæ paupertas ordinatur, rectè à Climaco gradu 17. Sunt his verbis declarata. Paupertas est abdicatio sollicitudinum sæculi; iter ad DEVM sine impedimento; expulsio omnis tristitiæ: Fundamentum pacis: munditiæ vita, qua nos liberat à curis omnibus vitæ transeuntis, & facit ut DEI mandata perfecte exequamur.

Radix omnium malorum cupiditas. D. Bonavent. ubi supra, probat paupertatem esse virtutem, & quasi fundamentum omnium Christianæ perfectionis, hac ratione. Quia si, ait, radix omnium malorum est cupiditas (ex hac enim simul cum superbia, quæ huic cupiditati semper est comes) omnia scelera originem, fomentum, & incrementum accipiunt; est autem hæc cupiditas in mentis affectu, quasi in subjecto infixæ: sumit tamen alimentum ac pabulum ex bonis exterioribus possessis. Ideo ad perfectam hujus cupiditatis extirpationem utrumque necessum fuit, ut non solum interior illa sitis; sed etiam externa rerum abdicaretur possessio: quorum alterum voluntate tantum & spiritu, alterum vero etiam opere præstatur. Ex quo concludit quod sicut cupiditas est fundamentum & radix omnium illorum malorum; sic è contra paupertatem merito fore appellandam verum, & solidum fundamentum totius evangelicæ perfectionis. Et ideo Dominus ab ipsa tanquam à fundamento extorsus est, dum fundamenta jaceret Christianæ perfectionis. *Matth. 19. dicens: Beati pauperes spiritu.* Hæc ex D. Bonavent. ubi sup. Cum igitur paupertas conservet bonum rationis contra impetum passionum concupiscibilis, rectè inter virtutes morales annumeratur. Hoc enim fundamentum persuasus D. Thom. *dicta q. 146. art. ult.* probat abstinentiam esse virtutem.

Paupertas solidum est fundamentum Evangelicæ perfectionis.

Secundo probatur; quia paupertas est actus humanus bonus & laudabilis in medio consistens: ergo est virtus. Antec. prob. ex adducto testimonio Christi Domini: Ubi pauperes beatorum appellat. Tertio, Quia paupertas est materia voti, nam de illa in Religione emittitur solemne paupertatis votum à Christo Domino institutum, ut omnes Catholici fateamur. Votum autem emitti non potest, nisi de actu virtutis, ut rectè D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 2. probat; igitur negari non potest Evangelicam paupertatem esse virtutem.

Ultimo; quia non apparet aliqua diversitatis ratio quare jejunium, & virginitas sint virtutes, & non paupertas: At de illis prioribus probat D. Thom. 2. 2. q. 147. & q. 152. esse virtutes; ergo & paupertas. Nam sicut jejunium absolute sumptum, & virginitas etiam genericè considerata, licet ex se nec bona, nec mala sint, tamen ut remonent impedimenta; illud carnis concupiscentias reprimendo, hæc vero conservando hominem ab omni experimento veneræ delectationis, ut sic liberius, & expeditius DEO vacare possit, cur non similiter de paupertate philosophari licebit?

Paupertatem virtutem esse specialem, & ab aliis

Sed petes an paupertas sit virtus specialis? Resp. paupertatem esse virtutem specialem, & ab aliis distinctam: Quod duplici ratione confirmo. Prima est, quia virtus moralis conservat bonum rationis contra impetum passionum. Quare

ubi invenitur specialis ratio qua passio aliqua abstrahit mentem à bono rationis, necesse est ibi esse specialem virtutem moralem: Ita enim D. Thom. conjectatur sæpe distinctionem specialem inter virtutes morales; maxime vero. 2. 2. q. 146. art. 2. sed nulla est passio quæ ita abstrahat hominem à bono rationis quam avaritia sive cupiditas divitiarum, quæ habitæ, & possessæ, ut idem D. Thom. ait: q. 186. art. 3. ad 3. *Per se quidem nata sunt perfectionem charitatis impedire, principaliter alliciendo animum, & abstrahendo, hæc D. Thom. ubi sup.* ergo contra hanc cupiditatem, & impedimentum quod oritur ex divitiarum possessione constituenda est alia virtus specialis, quæ non potest esse alia, quam paupertas.

Et confirmatur, quia tres sunt potissimum passiones, quæ sunt veluti fontes omnium vitiorum, nempe appetitus luxuriæ, avaritiæ, & superbiæ, ut patet ex 1. Joan. 2. *Quidquid est in mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ.* Unde ad reprimendum appetitum luxuriæ, ponitur virtus castitatis: ad coercendum etiam appetitum superbiæ, virtus humilitatis, & obedientiæ. Cur ergo ad reprimendum infestissimum divitiarum, sive avaritiæ appetitum, non est constituenda aliqua virtus specialis, cum hæc passio maximum soleat esse rectæ rationis impedimentum, ut patet ex superioribus adductis.

Nec obstat, si quis dicat virtutem liberalitatis moderari hanc cupiditatis passionem: nam est verum sic liberalitatem hanc avaritiæ passionem suo modo frenare, tamen non ita eam coercet, & reprimat, ut non multa impedimenta remaneant, nam cum divitiæ adhuc possideantur, & hæc per se nata sint impedire perfectionem, tum quia animum alliciunt, tum quia distrahunt; oportuit aliam esse virtutem, quæ impedimenta ista removeret, divitias rejiciendo, & sic quasi eradicaret hanc cupiditatis passionem.

Præterea ratione probatur; quia ubicunque est specialis materia boni habens specialem excellentiam, ibi invenitur specialis ratio virtutis, ut in magnificentia, quæ quia est circa magnos sumptus, est specialis virtus à liberalitate distincta, quæ communiter se habet circa omnem pecuniarum usum, ergo simili modo constituenda est specialis virtus in paupertate Evangelicæ, cum sit specialis materia boni habens specialem excellentiam, & difficultatem, scilicet renuntiare omnibus bonis exterioribus, sive ea largiri pauperibus.

Ex quo apparet esse specialem virtutem à liberalitate distinctam. Nam liberalitas est virtus, quæ inclinatur ad rectè utendum pecuniæ, & quicquid pecuniæ mensurari potest, ut sunt omnia bona exteriora pretio æstimabilia, ut docet D. Thom. q. 117. art. 3. ita tamen hoc ad liberalem pertinet ut non omnino à se rerum possessiones abjiciat. Unde Philosophus in 4. ethic. ait, quod liberalis non negligit propria, & sæpe id docet D. Thom. prædicta questione.

Paupertas vero Evangelicæ ita moderatur passiones interiores cupiditatis circa bona exteriora, ut renuntiet omni pecuniæ, & omnibus quæ pecuniâ mensurari possunt, ut illa largiatur aliis, & sic est specialis virtus ab ipsa liberalitate distincta, quæ consistit in moderatione passionis cupiditatis non largiendo, & retinendo aliquid sibi ut liberalis; sed largiendo, & renun-

renunciando omnibus possessis, ut verè pauper. Quare se habet ad liberalitatem ut holocaustum ad sacrificium, ut docet Divus Thomas *dist. 1. quaestio 186. articulo 3. ad 6.* & colligitur ex D. Gregorio dicente, quod illi, qui ex possessis rebus subsidia egentibus ministrant, in bonis quæ faciunt, sacrificium offerunt, qui aliquid DEO immolant, & aliquid sibi referunt: qui vero nihil sibi referunt offerunt holocaustum, quod est majus sacrificium. Quod etiam ibi colligitur ex D. Hieronymo contra Vigilantium. Potest etiam dici paupertatem esse actum heroicum liberalitatis, & sic ad ipsam pertinere non aliter ac de virginitate sentit Cajetanus *dist. 1. quaest. 152. artic. 3.* & D. Thom. *2. 2. quaest. 147. artic. 3.* & de jejunio philosophatur ut de actu abstinentiæ.

Notandum verò est, ut ea quæ nuper diximus clarius percipiatur, quod in hac virtute paupertatis formalis ratio, quæ illam constituit in esse talis virtutis, est, velle bene uti omnibus rebus exterioribus, abrenunciando omnibus in quantum sunt fomenta interiorum passionum, & impedimenta perfectionis comparandæ, ut sic liberius DEO vacemus, & sic propinqua materia paupertatis sunt interiores passionum, secundum quas homo afficitur circa res exteriores, quas paupertas omnino moderatur, & corrigit. Objectum verò materiale remotum est ipsa abdicatio rerum exteriorum; finis verò est DEO vacare. Unde circa bona exteriora secundum diversas rationes, diversæ virtutes versantur: in quantum bene utimur divitiis, eas elargiendo quando, & quo modo oportet, est liberalitas. In quantum verò utimur divitiis secundum quandam specialem rationem, in quantum assumuntur in alicujus operis magni experientiam, dicitur magnificentia, ut D. Thom. *dist. artic. 3.* annotavit. Quibus addi potest, quod in quantum utimur divitiis, eas à nobis omnino abdicando, qui est melior usus divitiarum, dicitur vera paupertas.

Quodnam sit paupertatis objectum proximum, quodnam remotum ac materiale.

Respondetur argumentis positum contra. Respond. 1. ad auctoritatem D. Thom. ibi non negare D. Thom. paupertatem Evangelicam esse virtutem, sed tantum loqui de illa prout generice, & absolute sumitur, quæ ut sic est indifferens, nec ex se ordinatur ad bonum rationis, quemadmodum jejunium, & virginitas si absolute considerentur.

Ad secundum respondetur, virtutibus, quæ sunt de consilio, non contrariari vitium, ut patet in religionibus, quarum statuta, seu constitutiones non obligant ad culpam. Quæ, ut nos alibi probavimus, ad virtutem obedientiæ pertinent, & tamen earum transgressio potest esse sine vitio inobedientiæ.

Vel 2. respondetur paupertatem esse virtutem prout cadit sub voto, & tunc ei opponitur proprietatis vitium, quæ etiam ratione docuit D. Thom. *2. 2. q. 152. artic. 3. ad 4.* virginitatem esse virtutem.

Ad confirmationem respondetur ex mente D. Thom. *dist. 9. 152. artic. 3. ad 2.* quod quamvis alicui virtuoso deficiat materia virtutis (sicut pauper habet materiam temperantiæ, deficit verò materia magnificentiæ) potest tamen habere id quod est formale in illa virtute, ut scilicet sit in preparatione animi illam virtutem exercendi si hoc sibi competeret, & à se id DEUS exposcit.

Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

rer. Et hoc sufficit ad rationem virtuosum. Hanc autem præparationem animi habuerunt Sancti illi Patres veteris testamenti, & hoc sufficit, ut verè dicerentur pauperes spiritu.

Ad 3. respondetur quod licet paupertas appetatur instrumentum perfectionis, adhuc tamen non obstat quin sit virtus: nam etiam obedientia, castitas, & jejunium perfectionis instrumenta à D. Thoma & à Patribus appellantur, & ipsi confitentur veras esse virtutes.

Ad 4. argumentum respondeo, cum D. Bonavent. *1. Tom. in Apologia pauperum in 3. particula quarta responsionis artic. 2.* quod sicut aliud est medium pudicitiae conjugalis, aliud sanctimoniae virginalis, sic aliud est largitatis politice, aliud paupertatis Evangelicæ. Largitas namque politica, quia circa mundana versatur, nequaquam etiam secundum rectam rationem consilii possessionum terrenarum abrenunciationem; sed potius iuste possessorum distributionem; & retentionem moderatam. Quare in persona viri politici *Prov. 30.* dixit Salom. *Paupertatem, & divitiis ne dederis mihi.* Evang. vero paupertas eo quod ad æterna spiritum sublevet, tanquam ea, quæ in cælis sibi thesaurizat, suadet se profitentibus, debere nudari, quoad effectum domini rebus omnibus temporalibus, & arcta sustentatione esse contentos quantum ad usum. Et sic est ipsius modus sive mediocritas, quod sic relinquatur dominium, ut non rejiciat usum, sicque arctitudinem usus referret, ut sustentationem non devitet.

CAPVT III.

De origine, & institutione voti paupertatis.

DE paupertate Evangelica diversi fuere hæreticorum errores. Alii illam irridunt divitiis paupertati comparantes, ut Vigilant, olim temerè, apud Hieron. & Augustin. affirmabat. Alii ipsa vanè paupertatem extollebant, ut auli fuerint asserere neminem posse vitam æternam consequi, nisi ita divitiis omnibus renunciaverit, ut nihil proprium retineat; horum meminit Augustin. *de heresibus Cap. 40.* & Epiphanius *heresi 61.* fuerunt autem hujus factionis hæretici (eodem teste August.) Apostolici vocati, qui arrogantissime sibi tale nomen concinere dicentes se Apostolorum vitam sequi.

Eodem ferè errore maculati fuerunt Waldenses, & eorum duces. Joannes Hus, & Wicleph, ut habetur in *Concil. Constantiensi sess. 8. heresi 36.* apud nostrum sapientissimum Thomam Waldensem *Lib. 3. doctrinalis Cap. 81.* & apud Castrum *verb. paupertas, heresi 2.* asserentes inter Christianos maximè inter Clericos omnia debere esse communia.

Alii denique ita paupertatem deprimunt, ut eam profiteri illicitum, & temerarium ducant. Imo nullâ ratione hujusmodi votum ad perfectionem conducere velint. Tenuit id Desiderius Longobardus tempore *Alexandri III.* qui illicitum esse ajebat omnia pro Christo relinquere, nisi talem religionem quis ingrediat, quæ possessiones habeat, vel nisi talis sit, qui de labore manuum vivere possit. Hujus videtur inscius vestigia Gualtelmus de sancto amore, qui tractatum

Ddd 3 quon-

IESU
Spirit.
II
II

libro aliquo ab
necesse est
Ita enim D.
onem specia
e vero. 2. 2. q.
ita abstrahat
avaritia sive
& possessio, ut
3. Per se qui
tis impedit
trahendo, hoc
cupiditatem,
divitiarum
virtus specia
paupertas
positivum
onum virtuo
tis, & super
si in mundo
iscentia
primendum
alutatis: ad
tis, virtus
go ad repone
ve avaritie
liqua virtus
soleat esse
ret ex super
liberalita
nem: nam
ie passio
ita eam
edimenta
officium
perfectio
in qua di
que im
tendo, &
ssionem.
que est
excellen
is, ut in
nos sum
istitia, ut
in pecu
enda est
cum sit
exceles
are om
paupci.